

Complexnummer: 526905

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Oudegein

Aantal complexonderdelen

10

Monumentnummers van complexonderdelen

526904, 526906, 526907, 526908,
526909, 526910, 526911, 526912,
526913, 526914

Woonplaats

Nieuwegein

Gemeente

Nieuwegein

Provincie

Utrecht

Hoofdadres van hoofdobject

Oudegein 1, 3432 NC Nieuwegein

Complexomschrijving

Omschrijving complex (Oudegein 1): HISTORISCHE BUITENPLAATS OUDEGEIN.

Het Gein, dat in oorkonden uit 1211, 1265, 1279 en 1282 als 'Villa Geine' of Gheyene' wordt vermeld, werd als buurschap in het jaar 1217 van de kerspel Eiteren afgescheiden en tot een afzonderlijk kerkdorp verheven. De welvaart was te danken aan de tolheffing op de Hollandse IJssel, die volgens een akte uit 1200 dan vanouds door de Utrechtse bisschop op de plaats genaamd Gein geheven werd. Voor de bescherming van deze tol was voor 1200 een toltoren of wapentoren gebouwd, de voorganger van het huidige huis Oudegein. Na 1200 werd de tol verplaatst, waarschijnlijk meer naar het zuiden. De toren bleef echter bestaan en vormt het begin van het ontstaan van een nederzetting, het dorp 't Gein. Toren en nederzetting waren een prooi voor brandschatters. Het huis werd in 1225 en 1332 verwoest vanwege de kwetsbare situering ervan in het grensgebied van Holland en het Sticht; het huis werd sterker dan tevoren weer opgebouwd, in 1355 weer verwoest, en erna door de eigenaar Berend Snoy wederom opgebouwd. De stenen fundamenteën en een gedeelte van het onderhuis van Huis Oudegein dateren waarschijnlijk uit deze tijd, of zijn zelfs wellicht van vroeger datum. Ook delen van de aanleg gaan tot in de vroege Middeleeuwen terug: het tracé van het haaks op het voorplein gesitueerde deel van de oprijlaan (Kortelaan) en de naar het hoofdgebouw gelegen noordzijde van het voorplein en laan en rechte grachtarm ten westen van het huis gaan in oorsprong tot omstreeks 1200 terug en maken deel uit van de oorspronkelijke bedijking en verloop van het water rond de voormalige toltoren. In 1536 werd Oudegein als ridderhofstad erkend en gezien de voorwaarden die met

deze erkenning gepaard gingen was het toenmalige huis omgracht. De ovaalvormige aanleg van de huidige omgrachte voorburch met hofstede en de deels omgrachte boomgaard ten oosten hiervan en de omgrachting van het huis als zodanig waren toen reeds aanwezig. Oudegein ondergaat omstreeks 1633 een grote metamorfose wanneer de toenmalige eigenaar Adriaan Ploos van Amstel het huidige statige Hollands-classicistische landhuis laat optrekken, de hofstede laat verbouwen en een fijnmazige Renaissance parkaanleg van omgrachte lanen, boomgaarden, smalle rechte stroken bos en weiland - eveneens door water omgeven - tot stand brengt, die tot op heden het beeld van de parkaanleg bepaalt en die in zekere zin ook de oudste geschiedenis van Oudegein levend houdt: een aanleg van waterlopen en bedijking rond een versterkt huis. Na 1773, toen Oudegein in het bezit kwam van de familie De Geer - tot op heden eigenaresse van de buitenplaats - werd aan de oprijlaan en naar het voorplein het monumentale hekwerk in Lodewijk XV-stijl met wapenleeuwen en brug geplaatst. Na 1801, toen Oudegein in het bezit kwam van Willem de Geer, werd het huis gemoderniseerd en kreeg het de huidige brede meerruuts vensters en toegangsbrug. Ook enkele delen van de parkaanleg, met name de gedeelten ten westen en zuiden van het huis, werden in deze periode door de tuinarchitect Hendrik van Lunteren op bescheiden wijze in landschapsstijl vergraven, echter zonder de formele kavelstructuur ter plekke veel aan te tasten. Door stedelijke uitbreiding van Nieuwegein kwam Oudegein in de stad te liggen. Met uitzondering van de oprijlaan, die in de jaren '70 van de 20ste eeuw een stuk werd ingekort, en de bouw van twee villa's in de noordwest- en noordoosthoek van het park, is de buitenplaats gaaf bewaard gebleven.

Het complex historische buitenplaats Oudegein bestaat uit de volgende samenstellende onderdelen: 1 HOOFDGEBOUW, LANDHUIS OUDEGEIN; 2 HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG; 3 BOERDERIJ OP VOORBURCHT; 4 BOUWHUIS; 5 TOEGANGSHEK EN BRUG AAN OPRIT; 6 BRUG EN HEK NAAR VOORPLEIN; 7 BRUG; 8 WERKPLAATS IN MOESTUIN; 9 STAL; 10 MOESTUINMUUR.

Op de bij de omschrijving behorende kaart zijn de complexonderdelen en omgrenzing aangegeven.

Waardering

Het complex historische buitenplaats Oudegein is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de gaafheid;
- vanwege de symbiose van de historische lagen van de parkaanleg - Middeleeuwen, Renaissance, landschapsstijl - die tot op heden een belangrijke karakteristiek van de buitenplaats vormt;
- vanwege het gaaf bewaarde huis dat een goed voorbeeld is van een 17de-eeuwse Utrechtse ridderhofstad;
- als gaaf bewaard ensemble van Utrechts 17de-eeuwse ridderhofstad en aanleg;
- vanwege de ensemblewaarden;
- vanwege de schoonheid.

Monumentnummer*: 526904

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 december 2004
Kadaster deel/nr: 13238/85

Monumentnaam**

Hoofdgebouw

Complexnummer

526905

Complexnaam

Oudegein

Woonplaats*

Nieuwegein

Gemeente*

Nieuwegein

Provincie*

Utrecht

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Oudegein	1		3432 NC	Nieuwegein		
Oudegein	1	C	3432 NC	Nieuwegein		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
VREESWIJK	A	1740		

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 1: HOOFDGEBOUW, LANDHUIS OUDEGEIN.

Stigig hoog uit de gracht oprijzend paviljoenvormig rechthoekig classicistisch landhuis uit 1633, onder hoog met leien gedekt tentdak met twee verdiepingen op onderhuis, gebouwd door de toenmalige eigenaar Adriaan Ploos van Amstel, heer van Tienhoven, het Gein en Jutphaas. Ploos van Amstel bouwde het huis op de fundamenten van een ouder kasteel, en herschiep tegelijkertijd de parkaanleg in renaissancistische trant, zoals die tot op heden gedeeltelijk is bewaard. Huis en park vormen sinds 1633 een eenheid, die wellicht in de invloedssfeer van Constantijn Huygens (en hiermede in de invloedssfeer van prins Frederik Hendrik) tot stand is gekomen; Ploos van Amstel was nauw met Constantijn Huygens bevriend. In het onderhuis is de oude 14de-eeuwse woontoren van het oude kasteel nog deels bewaard, getuige de 1,9 m dikke muren en de aanwezigheid van een zwaar tongewelf (westzijde). Het huis is opgetrokken onder invloed van het toen in zwang zijnde Hollands classicisme; invloed van Scamozzi is tastbaar aanwezig in de rechte zandstenen door geprofileerde omlijsting omgeven ingangspartij (zuidzijde) met door voluten gesteunde kroonlijst, die naar voorbeelden uit zijn voorbeeldboeken is ontworpen. In het boven de kroonlijst gesitueerde wapenveld in reliëf het wapen van de ridderhofstad. Tegen de oostgevel is een waterstoep gelegen met 17de-eeuwse eiken toegangsdeur naar de keuken; naast de stoep bevond zich oorspronkelijk een duivenhok. Op het dak drie opvallende, hoge schoorstenen, afgesloten door een siersmeedijzeren kroonstuk met bol (centrale

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

schoorsteen) en windvaan. De voor- en achtergevel (respectievelijk zuid- en noordgevel) zijn respectievelijk in zes en vijf venstertraveeën verdeeld. De muurdammen aan de voorgevel zijn van ongelijke breedte, hetgeen wellicht verklaard kan worden uit de gebruikmaking van gedeelten van de voorganger van het huidige huis (gevel vertoont echter geen naad) of uit de indeling van de ruimtes inwendig. Oorspronkelijk was het huis omgaande van kruisvensters voorzien met korfbogen (bel-etage) en accoladebogen (verdieping). Waarschijnlijk werd het huis omstreeks 1801, toen het door vererving in bezit kwam van Willem de Geer, gemoderniseerd en verkreeg het aan de voor-, achter- en de drie traveeën brede linker(west-)gevel de thans aanwezige brede 15-ruits schuifvensters (bel-etage) en 12-ruits schuifvensters (verdieping) met strekken erboven; toen verkreeg de huidige achtergevel de huidige regelmatige travee-indeling waar brede muurdammen aan weerszijden van de centrale venstertravee deze travee in visueel opzicht benadrukken en deze gevel een symmetrisch aanzien geven. Vermoedelijk werden de vensters aan de achterzijde toen eveneens van de thans nog aanwezige persiennes voorzien. De vensters in de drie traveeën brede rechter (oost-)gevel werden toen door de huidige blindnissen dichtgezet. Het oorspronkelijke drielichts venster aan de rechterzijde van de voorgevel van het onderhuis werd toen vervangen door de huidige twee 6-ruits schuifvensters. De achtergevel verkreeg toen in het onderhuis de vijf op de traveeën gelegen 6-ruits vensters. Op de plaats van de eenvoudige ophaalbrug kwam de huidige vaste houten brug van vijf bogen op gebosseerde pijlers met eronder gesitueerde dienstbrug; toen werd ook ter plaatse in het onderhuis de huidige dienstingang gemaakt. Het bovendeck wordt voorafgegaan door een hardstenen trap van 8 geprofileerde treden. Trap en bovenbrug werden in deze tijd voorzien van de thans aanwezige eenvoudige smeedijzeren balustrade. De dakkapellen (drie aan de voorzijde, een enkele op de centrale travee aan de achterzijde en rechterzijde en drie aan de linkerzijde) dateren in oorsprong uit de bouwtijd van het huis en bestaan uit een van een kloosterkozijn afgeleide variant van een in een enkel kozijn gevat met luiken voorzien ondervenster (twee maal 6-ruits openslaand) waarboven een 12-ruits bovenvenster. De kapellen zijn overkapt door een met leien gedekt schilddak met driezijdig overstek aan de voorzijde. De kleinere en hogergelegen dakkappel aan de linkerzijde heeft een kloosterkozijn met 4-ruits onder- en bovenvenster. In 1873 werd het huis gerestaureerd; toen werden inwendig een aantal wijzigingen aangebracht. Honderd jaar later, in 1971, werd het huis wederom gerestaureerd. Inwendig: in de keuken (onderhuis, oostzijde) een balkenplafond en plavuizenvloer uit de bouwtijd. Op de bel-etage aan de linkerzijde de zaal met forse 17de-eeuwse schouw met zuilen en halfzuilen in rood-wit geaderd marmer. De kapconstructie bestaat uit zes eikenhouten jukken met krommers. Uit de tijd van Willem de Geer (eigenaar van 1801 tot 1831) dateren de vier ovale dessus-de-portes in stuc in de hal met voorstelling van de vier jaargetijden. Toen werden op de bovenverdieping de twee lage grijs en zwart marmeren schouwen aangebracht in eenvoudige laat-Empire-vormgeving. Bij de restauratie in 1873 werd het stucplafond met florale motieven in de hal aangebracht. Toen werd eveneens de trap, die waarschijnlijk oorspronkelijk achter de hal lag, verplaatst naar de rechter voorzijde van het huis.

Waardering

Het hoofdgebouw is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de gaafheid;
- vanwege de schoonheid;

- als gaaf bewaard voorbeeld van een in de invloedssfeer van het Hollands-classicisme opgetrokken hoofdgebouw van een Utrechtse ridderhofstad uit de eerste helft van de 17de eeuw;
- vanwege de verwevenheid met de in oorsprong 17de-eeuwse infrastructuur van het park en hiermee als gaaf bewaarde en zeldzame uiting van het gedachtengoed uit de eerste helft van de 17de eeuw met betrekking tot de architectuur van een ensemble van een riddermatig huis en park.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 526906

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 december 2004
Kadaster deel/nr: 13238/85

Monumentnaam**

Tuin en parkaanleg

Complexnummer

526905

Complexnaam

Oudegein

Woonplaats*

Nieuwegein

Gemeente*

Nieuwegein

Provincie*

Utrecht

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Oudegein	1		3432 NC	Nieuwegein	Bij	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
VREESWIJK	A	1392		
VREESWIJK	A	1931		
VREESWIJK	A	1739		
VREESWIJK	A	1741		
VREESWIJK	A	252		
VREESWIJK	A	1740		
VREESWIJK	A	253		
VREESWIJK	A	1104		
VREESWIJK	A	883		
VREESWIJK	A	1657		
VREESWIJK	A	1742		

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 2: HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG.

De historische tuin- en parkaanleg van Oudegein vertoont sporen, die terug gaan tot in de 13de eeuw. In 1536 werd Oudegein als ridderhofstad erkent en gezien de voorwaarden die met deze erkenning gepaard gingen was het toenmalige huis omgracht. De ovaalvormige aanleg van de huidige omgrachte voorburcht met boerderij, de deels omgrachte boomgaard ten oosten van de voorburcht en de omgrachting van het huis als zodanig waren toen en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

wellicht eerder reeds aanwezig. Het tracé van het haaks op het voorplein gesitueerde gedeelte van de oprijlaan, de zogenaamde Kortelaan, is ouder en was al omstreeks 1200 aanwezig als dam, om het water van de IJssel te keren en waar tol werd geheven. Ook de naar het hoofdgebouw gelegen noordzijde van het voorplein en laan en rechte grachtarm ten westen van het huis gaan in oorsprong tot omstreeks 1200 terug. Omstreeks 1633, toen het huidige huis in Hollands-classicistische stijl werd opgetrokken, werd in samenhang daarmee ook de aanleg van het park uitgebreid en veranderd. Aanleg van tuinen in Hollands-classicistische stijl (met als van symmetrie als ontwerpprincipe) was in deze tijd nog geen mode; alleen op Honselaardijk werd omstreeks deze tijd aan een park in deze nieuwe stijl gewerkt. Daarom is het niet verwonderlijk dat de eigenaar Adriaan Ploos van Amstel het park zoals in die tijd te doen gebruikelijk in Renaissance stijl liet aanleggen. Toen werd de huidige oprijlaan, de Lange Laan, aangelegd, aan weerszijden omgracht en voorzien van laanbomen (zomereik, circa 1960, enkele rij aan westzijde, dubbele rij aan oostzijde in driehoeksverband) met een onderbeplanting van hakhout, die enigszins gerend haaks omgaat in de genoemde Kortelaan (laanbeplanting zomereik, circa 1950, dubbel in driehoeksverband, met onderbeplanting van hakhout); het min of meer rechthoekige voorplein werd toen aangelegd, alsmede de omgrachte pentagonale moestuin en boomgaard in de zuidoostzijde van het terrein. Op de westelijke helft van dit pentagonale terrein werd een parterre met een kruisvormig padenpatroon aangelegd, zo blijkt uit de kaart van D. Groenou uit circa 1650. Een scheidingsloot op het terrein markeert nog de oorspronkelijke scheiding tussen deze parterre en de ten oosten hiervan gelegen boomgaard. De oprijlaan (Lange laan), ter hoogte van de splitsing in de Korte laan, gaat in een schuine bocht tevens om in de eveneens omgrachte laan, die aan de oostzijde van de boomgaard (hier beplant met walnoten, circa 1950) in westelijke richting afbuigt (Achterdijk) en hier langs de zuidzijde van de parkaanleg voert. In de 17de eeuw was deze omgrachte zuidlaan (Achterdijk) geheel met laanbomen beplant. Sinds de verlandschappelijking van gedeelten van het park in het begin van de 19de eeuw werd ter hoogte van de oprit deze laan geopend en dienen enkele solitairen uit deze tijd (eik) als coulissen voor landschappelijke doorzichten vanaf het voorplein. Ter plekke van het voorplein verkreeg de laan in deze tijd een absidiaalvormige uitstulping. Ook uit de periode omtreeks de bouw van het huis dateert de enigszins onregelmatig brede eveneens omgrachte strook hakhout, die langs de gehele zuidzijde van de aanleg voert. Ten zuidwesten van de oprit buigt de Achterdijk in noordelijke richting om, voert langs de achterzijde van het bouwhuis met dienstwoningen (complexonderdeel 3) en haakt vervolgens wederom in westelijk richting af. Dit laatste gedeelte van de laan is aan weerszijden met platanen beplant (circa 1900). De historische karakteristiek van omgrachte lanen als omsluiting van de aanleg is ook aan de west- en noordzijde aanwezig, zij het dat deze karakteristiek deels weer is aangebracht in de jaren '70 van de 20ste eeuw, als afsluiting van de aanleg ten aanzien van de snelle verstedelijking rondom de buitenplaats in deze tijd. Analoog aan de Achterdijk werd aan de buitenzijde van de lanen een rechte omgrachte strook hakhout aangelegd, als buffer naar de naar de parkrand uitgebreide stad Nieuwegein. Toen werd ook de oprijlaan (Lange laan) ingekort tot haar huidige lengte tot de noordgrens van het park en werd de entree, de 18de-eeuwse brug met toegangshek, naar de noordoosthoek van het park verplaatst. Het gebied ten zuiden van het park heeft als stadspark zijn oude landgoedkarakter behouden en bestaat uit een strook kavels met weilanden, in de lengte door greppels van elkaar afgescheiden en uit een strook grienden en bos. Alhoewel de omgrachte laan aan de noord- en westzijde in de jaren '70 van de 20ste eeuw werd ingeplant, was er ter plaatse oorspronkelijk wel een laanafsluiting aan deze zijde, zo blijkt uit het Kadastraal Minuutplan uit 1832 en uit de Topografische en Militaire kaart uit 1847-1848. In 1807-1808 maakte Hendrik van Lunteren op de twee rechthoekige stroken omgrachte terreinen op de as van de linker- en achtergevel van het huis, waar oorspronkelijk boomgaarden waren gesitueerd, een plan voor een landschappelijke parkaanleg met slingerpaden en solitaire boomgroepen, dat werd uitgevoerd en dat nog geheel bestaat. Ook de verlandschappelijkte gracht aan de achterzijde van het huis en aan de noordoostzijde van de voorburcht dateert uit

deze periode evenals de licht verlandschappelijke aanleg van het voorplein. Op elk van de twee rechte omgrachte stroken weiland aan de noordoost- en noordwestzijde van het park, waar oorspronkelijk eveneens boomgaarden waren gelegen, werd in de jaren '70 van de 20ste eeuw een woning gebouwd. Alszodanig is de aanleg van het park van Oudegein een zeer waardevol voorbeeld van een Renaissance-aanleg van rechte omgrachte lanen en rechthoekige omgrachte terreinen met boomgaarden en weilanden met een in deze structuur ingepaste vroeg-landschappelijke aanleg, waarbinnen tevens een gedeeltelijk Middeleeuwse aanleg-structuur behouden bleef.

Waardering

De historische tuin- en parkaanleg is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de gaafheid;
- als gaaf en zeldzaam voorbeeld van een symbiose van een Middeleeuwse, Renaissance en landschappelijke aanlegstructuur;
- vanwege de zeldzaamheidswaarde van de Renaissance-aanleg;
- vanwege de verwevenheid van de infrastructuur van de Renaissance-aanleg met de situering van het huis en als zodanig een gaaf bewaarde en zeldzame uiting van het gedachtengoed uit de eerste helft van de 17de eeuw met betrekking tot de architectuur van een ensemble van een riddermatig huis en een park;
- vanwege de zeldzaamheidswaarde van het vroeg landschappelijke park van Hendrik van Lunteren;
- vanwege de schoonheid.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 526907

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 december 2004
Kadaster deel/nr: 13238/85

*Monumentnaam***

Boerderij op Voorburcht

Complexnummer

526905

Complexnaam

Oudegein

*Woonplaats**

Nieuwegein

*Gemeente**

Nieuwegein

*Provincie**

Utrecht

*Straat**

Oudegein

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

3432 NC

*Woonplaats**

Nieuwegein

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VREESWIJK

*Sectie**

A

*Kad. object**

1742

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 3: BOERDERIJ OP VOORBURCHT.

Deze boerderij wordt reeds in de 16de eeuw vermeldt en is onlosmakelijk verbonden met de Ridderhofstad. Rode bakstenen (kloostermoppen) deels gepleisterde boerderij van het krukhuis type, gesitueerd op de omgrachte hooggelegen voorburcht. De boerderij werd in de tijd van de bouw van het hoofdhuis in de 17de eeuw eveneens verbouwd. De naar het zuiden gerichte voorgevel van de woning van de boerderij vertoont nog de korfboogstrekken boven de vensters en entree-deur, die tot ca. 1801 ook op het hoofdhuis aanwezig waren. De kruk van de boerderij is de met de rug naar de woning geplaatste heerschapskamer boven een kluiskeider, waarvan de zijgevel in de voorgevel van de woning overgaat. Deze heerschapskamer vormde een appart bouwlichaam en had zijn eigen toegang aan de westzijde. Het is niet ondenkbaar dat dit de heerschapskamer is geweest voor de heren van Oudegein. Met uitzondering van deze heerschapskamer is de boerderij met een breed riet gedekt zadeldak overkapt; de heerschapskamer heeft een pannen zadeldak. De voorgevel van de woning vertoont een gevelafsluiting ter linker zijde met twee voluten. Deze gevel eindigt in een enkele trap. De afsluiting aan de rechter zijde is strak: aannemelijk is dat de rechter gevelbeëindiging, die aan de linker zijde spiegelde, maar zeker is dit niet. De boerderij "De Hofstee" werd in 1975 gerestaureerd door de architect Canneman, waarbij de oorspronkelijke functie werd veranderd in woonhuis; aan het einde van die eeuw volgde een tweede grote in- en uitwendige restauratie. Inwendig heeft het aan de noordzijde van de woning aansluitende bedrijfsgegedeelte van de boerderij een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ankerbalkconstructie. Achter(noord-)gevel: rode bakstenen gevel met zaagtandafsluiting met in het midden de brede doorgang onder getoogde strek van de voormalige dubbele deur. Aan weerszijden een hoog gelegen getoogd ijzeren stalvenster en aan de geveluiteinden een lage doorgang onder getoogde strek met luik. In de topgevel een luik onder getoogde strek. Aan weerszijde vertoont de boerderij meerruits vensters, enkel en samengesteld en enkele toegangsdeuren. Aan de oostgevel een haaks op de gevel geplaatste uitbouw met verdieping onder met rietgedekt wolfsdak. Voorgevel van de woning ter linker zijde de entree-deur met 6-ruits bovenlicht. Rechts hiervan twee 20-ruits schuifvensters en aan de rechterzijde een kleiner 12-ruits schuifvenster. Op de verdieping een 16-ruits kruiskozijn. In de aansluitende rechter zijgevel van de heerschapskamer twee 9-ruits schuifvensters. In de naar het hoofdgebouwgerichte korte gevel enkele meerruits vensters en een luik onder korfboogstrek naar de kluiskeider.

Waardering

De boerderij op voorburcht is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als enig overgebleven in zijn soort, een relatief gaaf bewaard voorbeeld van een hofstede op een omgrachte voorburcht van een Utrechtse omgrachte ridderhofstad;
- vanwege de architectuur van de woning en aangebouwde herenkamer;
- vanwege de historische ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Monumentnummer*: 526908

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 december 2004
Kadaster deel/nr: 13238/85

Monumentnaam**

Bouwhuis

Complexnummer

526905

Complexnaam

Oudegein

Woonplaats*

Nieuwegein

Gemeente*

Nieuwegein

Provincie*

Utrecht

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Oudegein	4		3432 NC	Nieuwegein		
Oudegein	3		3432 NC	Nieuwegein		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
VREESWIJK	A	1104		
VREESWIJK	A	1739		

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 4: BOUWHUIS.

Rode bakstenen bouwhuis op rechthoekige grondslag onder met grijze pannen gedekt zadeldak met twee schoorstenen op de nokeinden. Het bouwhuis is vermoedelijk omstreeks het midden van de 17de eeuw opgetrokken. Op de tekening van Oudegein door Roeland Roghman uit 1646-1647 is wel gedeeltelijk een bouwwerk zichtbaar, maar dit is niet het bouwwerk, dat op 18de-eeuwse prenten is afgebeeld. Vermoedelijk is het bouwhuis in de jaren 1664-1669 opgetrokken. De kohieren van het huisgeld uit 1669 (archief gemeente Jutphaas) spreken voor het eerst van een bouwhuis. In 1724 wordt het bouwhuis als 'stallinge, koetshuys, hovenierswooninge' omschreven. Vergelijking met 18de-eeuwse prenten leert dat het bouwhuis thans ongeveer twee maal zo breed is als het bouwhuis in de 18de eeuw. Vermoedelijk is het bouwhuis verlengd en verbouwd omstreeks 1801, toen de nieuwe eigenaar Willem de Geer het hoofdgebouw ingrijpend verbouwde. Het Kadastraal Minuutplan uit 1832 geeft een oppervlakte van het bouwhuis aan, die overeenkomt met de huidige situatie. Naar het voorplein gerichte voor(oost-)gevel: de gevel is verdeeld in drie compartimenten waarin twee woningen, per compartiment bestaande uit een centraal gesitueerde toegangsdeur met 10-ruits bovenlicht met aan weerszijde een 30-ruits schuifvenster. Tussen de rechter en middelste woning een dubbele staldeur met paneelvakken onder geprofileerde semi-kroonlijst.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Centraal op het dakvlak gelegen (boven middelste woning en staldeur) drie dakkapellen met 16-ruitsvenster. Aan de achterkant van het bouwhuis aan de linkerkant een bakstenen uitbouw onder met grijze pannen gedekt lessenaarsdak. Voorts aan deze zijde een onregelmatige vensterindeling met meerruits vensters. De vensterindeling aan de zuidelijke kopzijde in Lodewijk XV-trant is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Waardering

Het bouwhuis is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als gaaf bewaard voorbeeld van een in oorsprong 17de-eeuws bouwhuis behorend bij een 17de-eeuwse Utrechtse ridderhofstad;
- vanwege de beeldbepalende waarde in de parkaanleg;
- vanwege de historische ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bouwhuis

Monumentnummer*: 526909

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 december 2004
Kadaster deel/nr: 13238/85

Monumentnaam**

Toegangshek en brug aan oprit

Complexnummer

526905

Complexnaam

Oudegein

Woonplaats*

Nieuwegein

Gemeente*

Nieuwegein

Provincie*

Utrecht

Straat*

Oudegein

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3432 NC

Woonplaats*

Nieuwegein

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

VREESWIJK

VREESWIJK

Sectie*

A

A

Kad. object*

1740

883

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 5: TOEGANGSHEK EN BRUG AAN OPRIT.

In de jaren '70 van de 20ste eeuw naar de huidige plek van de toendertijd ingekorte toegangslaan verplaatst toegangshek en brug uit de tweede helft van de 18de eeuw. De brug werd geplaatst in de tijd van Jan Jacob de Geer van Rijnhuizen, die in 1773 Oudegein verwierf. Aan de NO-hoek van het park gelegen rode bakstenen toegangsbrug, naar de walkanten kwartcirkelvormig uitzwenkend, met siersmeedijzeren balustrade op hardstenen afdekplaat. Op ongeveer een kwart lengte van de brug gerekend vanaf de plaats een monumentaal entreehek bestaande uit twee hardstenen blokpijlers op geprofileerde uitzwenkende voet en onder geprofileerd sluitstuk dat tevens dienst doet als voetstuk van twee wapenleeuwen met oorspronkelijk de wapens van Van Haeften en De Geer. Bij de verplaatsing van het hek naar de huidige plek heeft de eigenaar Mr. L.E. de Geer het wapen van Van Haeften laten overschilderen en laten veranderen in het wapen van zijn echtgenote mevrouw Röell. Tussen de pijlers een dubbel siersmeedijzeren hek, aan de bovenzijde afgesloten door een voluut.

Waardering

Het toegangshek en brug aan oprit is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de gaafheid;
- vanwege de ornamentele en ensemblewaarde;
- als gaaf bewaard voorbeeld van een 18de-eeuws toegangshek van een 17de-eeuwse Utrechtse ridderhofstad.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Toegangsbrug

Monumentnummer*: 526910

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 december 2004
Kadaster deel/nr: 13238/85

*Monumentnaam***

Brug en Hek naar Voorplein

Complexnummer

526905

Complexnaam

Oudegein

*Woonplaats**

Nieuwegein

*Gemeente**

Nieuwegein

*Provincie**

Utrecht

*Straat**

Oudegein

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

3432 NC

*Woonplaats**

Nieuwegein

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VREESWIJK

*Sectie**

A

*Kad. object**

1740

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 6: BRUG EN HEK NAAR VOORPLEIN.

Enigszins trapeziumvormige brug met houten plankier, aan de laanzijde rustend op een betonnen en voor de bescherming van ondergeschikt belang zijnde keermuur en aan het voorplein rustend op een bakstenen keermuur, die tevens het fundament is van het monumentale 18de-eeuwse toegangshek naar het voorplein. De brug is voorzien van een eenvoudige smeedijzeren balustrade. De bakstenen rechthoekige hekpijlers onder afdekplaat, waarop een hardstenen wapenleeuw met links het wapen van Nassau La lecq en rechts van De Geer. De pijlers zwenken naar onderen kwartcirkelvormig naar buiten uit en eindigen in een pijlervormig eindstuk. De wapenleeuwen werden geplaatst in de tijd van Willem Carel de Geer, gehuwd met Isabella Rijksgravin van Nassau la lecq die de buitenplaats in 1801 van zijn moeder Theodora van Haeften erfde.

Waardering

De brug en hek naar voorplein zijn in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de gaafheid;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de ornamentele en ensemblewaarde;
- als gaaf bewaard voorbeeld van een 18de-eeuws toegangshek van een 17de-eeuwse Utrechtse ridderhofstad.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

Monumentnummer*: 526911

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 december 2004
Kadaster deel/nr: 13238/85

*Monumentnaam***

Brug

Complexnummer

526905

Complexnaam

Oudegein

*Woonplaats**

Nieuwegein

*Gemeente**

Nieuwegein

*Provincie**

Utrecht

*Straat**

Oudegein

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

3432 NC

*Woonplaats**

Nieuwegein

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VREESWIJK

*Sectie**

A

*Kad. object**

1740

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 7: BRUG.

Eenvoudige houten brug met elegante siersmeedijzeren balustrade van het voorplein naar het park in landschapsstijl ten westen van het hoofdgebouw. De brug dateert uit de 19de eeuw, wellicht uit het begin van deze eeuw toen het park in landschapsstijl door de tuinarchitect Hendrik van Lunteren werd aangelegd.

Waardering

De brug van het voorplein naar het park in landschapsstijl is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de ensemblewaarde;
- als gaaf bewaard voorbeeld van een eenvoudige elegante 19de-eeuwse parkbrug in een park in landschapsstijl.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

Monumentnummer*: 526912

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 december 2004
Kadaster deel/nr: 13238/85

*Monumentnaam***

Werkplaats in Moestuin

Complexnummer

526905

Complexnaam

Oudegein

*Woonplaats**

Nieuwegein

*Gemeente**

Nieuwegein

*Provincie**

Utrecht

*Straat**

Oudegein

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

3432 NC

*Woonplaats**

Nieuwegein

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VREESWIJK

*Sectie**

A

*Kad. object**

1740

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 8: WERKPLAATS IN MOESTUIN.

Rode bakstenen werkplaats annex volière uit het einde van de 19de eeuw in de moestuin onder met grijze pannen gedekt zadeldak. De aan de noordzijde gelegen entree-zijde vertoont centraal de toegangsdeur met erboven een rond ijzeren door twee puntovalen in 4 ruiten geleed bovenlicht.

Waardering

De werkplaats in moestuin is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de sobere en doelmatige vormgeving;
- vanwege de ouderdom;
- vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Volkstuinhuisje

Monumentnummer*: 526913

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 december 2004
Kadaster deel/nr: 13238/85

*Monumentnaam***

Stal

Complexnummer

526905

Complexnaam

Oudegein

*Woonplaats**

Nieuwegein

*Gemeente**

Nieuwegein

*Provincie**

Utrecht

*Straat**

Oudegein

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

3432 NC

*Woonplaats**

Nieuwegein

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VREESWIJK

*Sectie**

A

*Kad. object**

1741

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 9: STAL.

Rode 19de-eeuwse bakstenen stal onder met grijze (oost) en rode (west) pannen gedekt breed zadeldak, waarvan de gevels deels met verticale delen zijn bekleed. De stal ligt even ten noordoosten van het erf van de boerderij op de voorburcht. De naar het erf gerichte voor(zuidwest)gevel heeft centraal een dubbele rechte staldeur en aan weerszijden een halfronde deur. Op de verdieping centraal een halffrond hooiluik. De achter- en rechter zijgevel van de stal staan deels in de gracht.

Waardering

De stal is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de doelmatige vormgeving;
- vanwege de ensemblewaarde.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Stalgebouw(L)

Monumentnummer*: 526914

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 30 december 2004
Kadaster deel/nr: 13238/85

*Monumentnaam***

Moestuinmuur

Complexnummer

526905

Complexnaam

Oudegein

*Woonplaats**

Nieuwegein

*Gemeente**

Nieuwegein

*Provincie**

Utrecht

*Straat**

Oudegein

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

3432 NC

*Woonplaats**

Nieuwegein

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

VREESWIJK

*Sectie**

A

*Kad. object**

1742

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 10: MOESTUINMUUR.

Rood-gele bakstenen moestuinmuur uit het begin van de 18de eeuw, gesitueerd aan de noordoosthoek van de boerderij op de voorburcht. De muur loopt van de boerderij in een rechte lijn in oostelijke richting naar de gracht. Aan de noordzijde is de muur gestut door steunberen. Aan de oostzijde haakt de muur één travee in zuidelijke richting om.

Waardering

De moestuinmuur is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de gaafheid;
- vanwege de sobere en doelmatige vormgeving;
- vanwege de ensemblewaarde;
- vanwege de schoonheid.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinmuur